

ΚΑΛΙΚΡΑΤΗΣ

Ο
ΡΟΛΟΣ
ΤΩΝ
ΑΙΡΕΤΩΝ
ΣΥΜΒΟΥΛΩΝ
ΣΤΟ ΝΕΟ
ΔΗΜΟ

ΧΑΡΑΛΑΜΠΟΣ ΚΟΥΤΑΛΑΚΗΣ

Ο ρόλος των Αιρετών Συμβούλων στο νέο Δήμο

Χαράλαμπος Κουταλάκης
Λέκτορας Τμήματος Πολιτικής Επιστήμης
και Δημόσιας Διοίκησης
Πανεπιστήμιο Αθηνών

Περιεχόμενα

- 4** Η νέα αρχιτεκτονική της πρωτοβάθμιας αυτοδιοίκησης και ο ρόλος των Δημοτικών Συμβούλων
- 8** Ο πολιτικός ρόλος των δημοτικών συμβούλων
- 23** Ο αναπτυξιακός ρόλος των δημοτικών συμβούλων
- 29** Ο κοινωνικός ρόλος των δημοτικών συμβούλων

Η νέα αρχιτεκτονική της πρωτοβάθμιας αυτοδιοίκησης και ο ρόλος των Δημοτικών Συμβούλων

Ήδη, από τη δεκαετία του 1950, όλες οι εκθέσεις για την ελληνική οικονομία καταλήγουν σε μια κοινή διαπίστωση: οι διαρθρωτικές ανεπάρκειες του δημόσιου τομέα αποτελούν έναν από τους βασικότερους ανασταλτικούς παράγοντες για την επίτευξη υψηλών ρυθμών οικονομικής και κοινωνικής ανάπτυξης. Είναι ενδεικτικό ότι, παρά την εισροή σημαντικών πόρων από την ΕΕ τις τελευταίες τρεις δεκαετίες, βασικοί δείκτες όπως το ΑΕΠ, η ανεργία και το επίπεδο φτώχειας αναδεικνύουν σημαντικές και μόνιμες ανισορροπίες στις παραγωγικές δυνατότητες της χώρας. Οι κοινωνικές και οικονομικές ανισότητες, τόσο μεταξύ των Περιφερειών όσο και μεταξύ διαφορετικών χωρικών ενοτήτων στο εσωτερικό τους, αποτελούν το βασικό δομικό χαρακτηριστικό του μοντέλου ανάπτυξης της χώρας μας. Παρά τα σημαντικά βήματα προς την οικονομική και κοινωνική σύγκλιση με τα λοιπά κράτη - μέλη της ΕΕ, οκτώ (8) από τις δεκατρείς (13) Περιφέρειες της χώρας μας συγκεντρώνουν ΑΕΠ κάτω από το 75% του κοινοτικού μέσου όρου. Το ίδιο ισχύει και για τις ενδοπεριφερειακές ανισότητες που είναι έντονες ιδιαίτερα στις Περιφέρειες με νησιωτικό χαρακτήρα, στις ορεινές και απομακρυσμένες περιοχές καθώς και στα μεγάλα αστικά κέντρα, στο εσωτερικό των οποίων παρατηρούνται έντονες διαφοροποιήσεις στην ποιότητα ζωής και στην πρόσβαση των πολιτών σε κοινωνικές υποδομές και υπηρεσίες, ιδίως στην παιδεία, την υγεία και την κοινωνική πρόνοια.

Τα αίτια της υστέρησης αυτής οφείλονται σε μεγάλο βαθμό σε μια σειρά από δομικές και λειτουργικές ανεπάρκειες της Ελληνικής διοίκησης. Η συγκεντρωτική δομή της διοίκησης και η συσσώρευση στα Υπουργεία τεράστιου όγκου διεκπεραιωτικού χαρακτήρα λειτουργιών οδηγούν σε αναποτελεσματικότητα στην αντιμετώπιση των καθημερινών προβλημάτων των πολιτών.

Αποσπούν δε σημαντική ενέργεια και πόρους από τον στρατηγικό σχεδιασμό και τη χάραξη πολιτικής στον τομέα ευθύνης τους, αυτό που συχνά αποκαλούμε επιτελικό κράτος. Η συχνή επικάλυψη και ο κατακερματισμός των αρμοδιοτήτων και λειτουργιών δημιουργούν τεράστιο διοικητικό κόστος και δυσχεραίνουν την οικονομική και κοινωνική ανάπτυξη.

Οι παθογένειες αυτές εμφανίζονται ιδιαίτερα στο τοπικό επίπεδο με κύριο ανασταλτικό παράγοντα τις περιορισμένες οργανωτικές δυνατότητες των ΟΤΑ α' και β' βαθμού που, λόγω του μικρού πληθυσμιακού και χωρικού τους μεγέθους, αδυνατούν να συμβάλλουν ουσιαστικά στον αναπτυξιακό προγραμματισμό, αλλά και στην επίτευξη των απαραίτητων οικονομικών κλίμακας στην παροχή βασικών υπηρεσιών προς τους πολίτες. Η συντριπτική πλειονότητα των ΟΤΑ δεν έχει σήμερα οικονομική και διοικητική αυτοτέλεια, καθώς εξαρτώνται αποκλειστικά από την χρηματοδότηση της κεντρικής κυβέρνησης. Όπως έχει διαπιστωθεί από την εμπειρία υλοποίησης των ΚΠΣ, οι επιχειρησιακές και διαχειριστικές δυνατότητές τους είναι περιορισμένες, με αποτέλεσμα να αδυνατούν να εκμεταλλευτούν τις αναπτυξιακές ευκαιρίες που υπάρχουν. Το αποτέλεσμα είναι ότι οι πολιτικές για την αστική και περιφερειακή ανάπτυξη πολλές φορές επιφέρουν αντίθετα από τα προσδοκώμενα αποτελέσματα ισχυροποιώντας τους ήδη ισχυρούς και οικονομικά εύρωστους ΟΤΑ, που διαθέτουν τους απαιτούμενους οργανωτικούς πόρους, το κατάλληλο ανθρώπινο δυναμικό και τις επιτελικές υπηρεσίες για την ανάληψη αναπτυξιακών πρωτοβουλιών.

Οι παραπάνω διαπιστώσεις καθιστούν επιτακτική μια συνολική προσέγγιση της χωρικής, διοικητικής και κυρίως της λειτουργικής αναδιάταξης του διοικητικού μας συστήματος, στην κατεύθυνση της ενίσχυσης των επιτελικών

λειτουργιών του κράτους και της διαμόρφωσης των αναγκαίων θεσμικών κινήτρων και προϋποθέσεων για την ενεργοποίηση του ενδογενούς αναπτυξιακού δυναμικού της χώρας.

Με το Πρόγραμμα «Καλλικράτης» επαναθεμελιώνεται η πρωτοβάθμια αυτοδιοίκηση και δευτεροβάθμια αυτοδιοίκηση με λιγότερους και ισχυρότερους Δήμους, ικανούς να ανταποκριθούν στις σύγχρονες απαιτήσεις, να αξιοποιήσουν την τεχνολογία και τις σύγχρονες μεθόδους διοίκησης και με αιρετές Περιφέρειες ικανές να εμπλακούν στον περιφερειακό αναπτυξιακό προγραμματισμό. Η ενδυνάμωση της διοικητικής ικανότητας των ΟΤΑ δημιουργεί τις προϋποθέσεις για τη μεταβίβαση σημαντικών αρμοδιοτήτων ιδίως στους τομείς της παιδείας, της υγείας, της απασχόλησης, του περιβάλλοντος, των μεταφορών και κυρίως της τοπικής ανάπτυξης. Η διεύρυνση των αρμοδιοτήτων των Δήμων επιβάλλει τον επανασχεδιασμό του συστήματος τοπικής διακυβέρνησης. Η ενσωμάτωση των νέων αρχών δημοκρατικής διακυβέρνησης επιχειρεί την ενίσχυση της συμμετοχής των πολιτών, τη διαφάνεια και τη λογοδοσία, μέσω νέων θεσμών συμμετοχικής διαβούλευσης, καθώς και μέσω της ενίσχυσης της συμμετοχής των πολιτών στη διοίκηση μονάδων παροχής υπηρεσιών, όπως στους παιδικούς σταθμούς και στις μονάδες φροντίδας ηλικιωμένων κ.ά.. Η δημιουργία μεγαλύτερων ΟΤΑ συνοδεύεται από τη συγκρότησή τους στη βάση ενδοδημοτικής αποκέντρωσης, με στόχο την παροχή διοικητικών υπηρεσιών όσο το δυνατόν πιο κοντά στο δημότη, στο επίπεδο της γειτονιάς και του χωριού. Η επαναθεμελίωση της σχέσης του Δήμου με το χωριό και τη γειτονιά προωθείται μέσω της συγκρότησης συμβουλίων δημοτικών και τοπικών κοινοτήτων για την ενίσχυση της δημοτικής αποκέντρωσης, με την παροχή νέων και ουσιαστικών αρμοδιοτήτων που σχετίζονται με τις καθημερινές ανάγκες των πολιτών, όπως η αποκατάσταση επείγοντος χαρακτήρα βλαβών στο οδικό δίκτυο και τα συστήματα άρδευσης και αποχέτευσης, καθώς και επείγουσες δράσεις καθαριότητας, φύλαξης και συντήρησης κτιρίων.

Στο νέο αυτό πλαίσιο οργάνωσης και λειτουργίας της πρωτοβάθμιας αυτοδιοίκησης, ο ρόλος των αιρετών οργάνων εμφανίζεται ιδιαίτερα ενδυναμμένος σε τρία (3) πεδία. Πρώτον, στο πεδίο της πολιτικής εκπροσώπησης, στο πλαίσιο των νέων διευρυμένων χωρικών ενότητων αναφοράς της πρωτοβάθμιας αυτοδιοίκησης, **ο πολιτικός ρόλος των αιρετών οργάνων** είναι εξαιρετικά σημαντικός, καθώς, ως φορείς άμεσης δημοκρατικής νομιμοποίησης, αποτελούν τους βασικούς εκφραστές των συμφερόντων όλων των πολιτών αλλά και τους θεσμικούς ιμάντες διασύνδεσης της γειτονιάς και του χωριού, με τις δια-

δικασίες διαμόρφωσης των βασικών πολιτικών επιλογών του Δήμου. Δεύτερον, στο πεδίο της τοπικής ανάπτυξης, **ο αναπτυξιακός ρόλος των αιρετών οργάνων** είναι ιδιαίτερα σημαντικός καθώς αποτελούν τους βασικούς φορείς διαμόρφωσης και υλοποίησης αναπτυξιακών πρωτοβουλιών που σχετίζονται με τις νέες διευρυμένες αρμοδιότητες των Δήμων σε καίριους τομείς, όπως η αδειοδότηση τοπικών οικονομικών δραστηριοτήτων, η οικιστική ανάπτυξη, η γεωργία, η κτηνοτροφία και η αλιεία. Τέλος, στο πεδίο της κοινωνικής ενσωμάτωσης και συνοχής διαγράφεται ένας νέος σημαντικός **κοινωνικός ρόλος των αιρετών οργάνων**, καθώς οι νέοι Δήμοι αναλαμβάνουν κρίσιμες λειτουργίες στο πεδίο της κοινωνικής πολιτικής και πρόνοιας με στόχο την αναχαίτιση, στο μέτρο του εφικτού, των επιπτώσεων της δυσμενούς οικονομικής κατάστασης στην οποία έχει περιέλθει η χώρα.

Στις ενότητες, που ακολουθούν, επιχειρείται η αναλυτική προσέγγιση του ρόλου των αιρετών οργάνων των Δήμων, στο πλαίσιο των τριών παραπάνω καίριων λειτουργικών ρόλων, καθώς και των αντίστοιχων δικαιωμάτων και υποχρεώσεων, όπως των βασικών λειτουργιών, καθώς και των αντίστοιχων δικαιωμάτων και υποχρεώσεων, που έχουν βάσει του νέου νομοθετικού πλαισίου οργάνωσης και λειτουργίας των Δήμων (Ν 3852/2010).

Ο πολιτικός ρόλος των δημοτικών συμβούλων

Η διεύρυνση των αρμοδιοτήτων των δήμων, καθώς και των ορίων τους, επιβάλλει τον επανασχεδιασμό του συστήματος τοπικής διακυβέρνησης. Η ενσωμάτωση των νέων αρχών δημοκρατικής διακυβέρνησης οδηγεί αφενός στην αναβαθμισμένη συμμετοχή του πολίτη, στη διαβούλευση πριν τη λήψη των αποφάσεων, στη διαφανή άσκηση της εξουσίας και στην υποχρεωτική λογοδοσία όποιου ασκεί δημόσια εξουσία. Αφετέρου, επιβάλλει την επαναξιολόγηση των δημοτικών θεσμών διακυβέρνησης, την αναβάθμιση και τον εμπλουτισμό τους αλλά και την αποκεντρωμένη διάρθρωσή τους, ώστε να επιτρέπουν την αμεσότερη και αποτελεσματικότερη συμμετοχή και εξυπηρέτηση του δημότη. Πρώτον, στο πεδίο της πολιτικής εκπροσώπησης στο πλαίσιο των νέων διευρυμένων χωρικών ενότητων αναφοράς της πρωτοβάθμιας αυτοδιοίκησης, **ο πολιτικός ρόλος των αιρετών οργάνων** είναι εξαιρετικά σημαντικός.

Ο ρόλος αυτός κατοχυρώνεται, μέσα από τις διατάξεις του νόμου για την καταστατική θέση των αιρετών οργάνων, την συμμετοχή τους στα συλλογικά όργανα του Δήμου και τα αντίστοιχα δικαιώματα και υποχρεώσεις που απορρέουν από αυτή. Συγκεκριμένα:

■ Ως προς την καταστατική θέση των αιρετών των δήμων

Με το Ν. 3852/ 2010, εναρμονίζεται για πρώτη φορά το ελληνικό δίκαιο με τα προβλεπόμενα από τον Ευρωπαϊκό Χάρτη Τοπικής Αυτονομίας (ΕΧΤΑ, άρθρο 7) που προβλέπει ότι «το καταστατικό πρέπει να επιτρέπει επαρκή οικονομική αποζημίωση για τα έξοδα που προκύπτουν από την άσκηση της εντολής... και αντίστοιχη κοινωνική κάλυψη». Οι αυξημένες υποχρεώσεις των αιρετών οργάνων που συνδέονται με την άσκηση των καθηκόντων τους σε νέες διευρυμένες, χωρικά και λειτουργικά, ενότητες απαιτούν πολύ μεγαλύτερη διαθεσιμότητα, σε χρόνο και πόρους, από τα αιρετά όργανα, προκειμένου να ασκούν με αποδοτικότητα και εντιμότητα την αποστολή τους. Θε-

σπίζεται λοιπόν, για πρώτη φορά αντιμισθία, αντί των εξόδων παράστασης, που ίσχυαν μέχρι τώρα και συνδέονταν με το χαρακτήρα του αιρετού αξιωματούχου ως τιμητικού και άμισθου. Η αντιμισθία αυτή παρέχεται στους δημάρχους και τα μέλη του δημοτικού συμβουλίου που ορίζονται ως αντιδήμαρχοι και τους προέδρους των δημοτικών συμβουλίων. Βάσει του άρθρου 92 του Ν. 3852/2010, οι δήμαρχοι, οι αντιδήμαρχοι και οι πρόεδροι δημοτικών συμβουλίων λαμβάνουν αντιμισθία η οποία καταβάλλεται από το δήμο. Η αντιμισθία των δημάρχων κλιμακώνεται, ανάλογα με τον πληθυσμό του δήμου. Σε δήμους, με πληθυσμό άνω των εκατό χιλιάδων (100.000) κατοίκων, είναι ισόποση με το σύνολο των πάσης φύσεως αποδοχών του Γενικού Γραμματέα Υπουργείου. Η αντιμισθία των δημάρχων των δήμων, με πληθυσμό από είκοσι χιλιάδες (20.000) έως εκατό χιλιάδες (100.000) κατοίκους, είναι ισόποση με το ογδόντα τοις εκατό (80%) των ανωτέρω αποδοχών και των δημάρχων των δήμων με πληθυσμό κάτω των είκοσι χιλιάδων (20.000) κατοίκων είναι ισόποση με το εξήντα τοις εκατό (60%) των ανωτέρω αποδοχών.

Οι αντιδήμαρχοι λαμβάνουν το πενήντα τοις εκατό (50%) της αντιμισθίας που αναλογεί στο δήμαρχο, ενώ οι πρόεδροι των δημοτικών συμβουλίων λαμβάνουν το σαράντα τοις εκατό (40%) αυτής. Η αντιμισθία που δικαιούνται τα αιρετά όργανα των δήμων, τα οποία χαρακτηρίζονται ως Άτομα με Αναπηρίες, σύμφωνα με τις σχετικές διατάξεις, προσαυξάνεται κατά είκοσι τοις εκατό (20%). Σε περίπτωση που η αντιμισθία δημάρχων, αντιδημάρχων και προέδρων δημοτικών συμβουλίων της παρ. 1 του άρθρου 93 είναι μικρότερη των πάσης φύσεως αποδοχών της θέσης τους, προσαυξάνεται κατά το ποσό της διαφοράς και μέχρι το ύψος των αποδοχών του Γενικού Γραμματέα Υπουργείου. Αν οι δήμαρχοι, αντιδήμαρχοι και πρόεδροι δημοτικών συμβουλίων έχουν τεθεί σε αργία, την αντιμισθία τους λαμβάνουν οι αναπληρωτές τους. Αν ο αναπληρωτής είναι αντιδήμαρχος λαμβάνει αντιμισθία από ένα μόνο

αξίωμα. Οι δήμαρχοι, οι αντιδήμαρχοι, καθώς και οι πρόεδροι δημοτικών συμβουλίων και οι σύμβουλοι που έχουν περισσότερα από ένα αξιώματα στην τοπική αυτοδιοίκηση, λαμβάνουν τις απολαβές μόνο από ένα αξίωμα. Οι ανωτέρω επιλέγουν τις απολαβές που λαμβάνουν από κάθε αξίωμα με υπεύθυνη δήλωση που υποβάλλεται και στους δύο φορείς.

Με τον τρόπο αυτό, γίνεται ένας εξορθολογισμός των αποδοχών τους για τις υπηρεσίες που προσφέρουν και έτσι επιλύεται και το πρόβλημα με τις αποδοχές των αιρετών που είναι υπάλληλοι του δημόσιου τομέα, αφού πλέον αυτοί θα λαμβάνουν άδεια από την υπηρεσία τους άνευ αποδοχών, ενώ οι αποδοχές των συνταξιούχων του δημόσιου δεν θα μπορούν να υπερβαίνουν τις αποδοχές του Γενικού Γραμματέα Υπουργείου. Κατοχυρώνεται έτσι η ελεύθερη και απρόσκοπτη άσκηση της εντολής του αξιώματός τους. Οι αιρετοί που έχουν περισσότερα από ένα αξιώματα στην Αυτοδιοίκηση, υποχρεούνται να εισπράττουν την αντιμισθία μόνο από ένα αξίωμα.

Για την περίπτωση διευκολύνσεων αιρετών με υπαλληλική ιδιότητα για την άσκηση των καθηκόντων τους παρατηρούνται τα κάτωθι:

Λαμβάνεται μέριμνα, ώστε οι δήμαρχοι, οι αντιδήμαρχοι και οι πρόεδροι δημοτικών συμβουλίων που έχουν την ιδιότητα του δημοσίου υπαλλήλου ή υπαλλήλων ΝΠΔΔ ή κρατικών ΝΠΙΔ και επιχειρήσεων, να λαμβάνουν ειδική άδεια από την υπηρεσία τους καθ' όλη τη διάρκεια της θητείας τους. Παράλληλα, οι σύμβουλοι, που αναλαμβάνουν καθήκοντα σε συγκεκριμένα όργανα της Αυτοδιοίκησης, λαμβάνουν ειδική άδεια για συγκεκριμένο χρονικό διάστημα, προκειμένου να μπορούν να ανταποκρίνονται στην άσκηση των καθηκόντων τους.

Συγκεκριμένα, βάσει του άρθρου 93 του Ν 3852/2010, στους δημάρχους, αντιδημάρχους και προέδρους δημοτικών συμβουλίων όλων των δήμων, καθώς και στους προέδρους συνδέσμων, των οποίων ο πληθυσμός των μελών του συνολικά είναι άνω των διακοσίων χιλιάδων (200.000) κατοίκων που είναι δημόσιοι υπάλληλοι ή υπάλληλοι Ν.Π.Δ.Δ. ή υπάλληλοι κρατικών Ν.Π.Ι.Δ. και δημοσίων επιχειρήσεων ή άλλων επιχειρήσεων τη διοίκηση των οποίων ορίζει άμεσα ή έμμεσα το Δημόσιο με διοικητική πράξη ή ως μέτοχος, καθώς και σε εκείνους που είναι υπάλληλοι λοιπών Ν.Π.Ι.Δ. χορηγείται άδεια άνευ αποδοχών για όλο το διάστημα της θητείας τους. Την ειδική αυτή άδεια λαμβάνουν υποχρεωτικά τα ανωτέρω πρόσωπα, ανεξαρτήτως υποβολής σχετικής αίτησης.

Το χρονικό διάστημα χρήσης της θεωρείται πραγματικός χρόνος υπηρεσίας για όλα τα υπαλληλικά, εργασιακά και ασφαλιστικά δικαιώματα που απορρέ-

ουν. Οι εισφορές επί των αποδοχών της θέσης αιρετών, που αναφέρονται παραπάνω, οι οποίες αντιστοιχούν στον ασφαλισμένο αιρετό, βαρύνουν τον προϋπολογισμό του οικείου δήμου, ενώ οι τυχόν εισφορές που αντιστοιχούν στον εργοδότη βαρύνουν τον προϋπολογισμό του φορέα από τον οποίο προέρχεται. Για τους υπαλλήλους των λοιπών Ν.Π.Ι.Δ. το σύνολο των εισφορών τους βαρύνει τον προϋπολογισμό του οικείου δήμου.

Η διαδικασία καταβολής των εισφορών, επί των αποδοχών της οργανικής θέσης, στους οικείους ασφαλιστικούς οργανισμούς καθορίζεται με απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης, Οικονομικών και Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης. Ιδιαίτερη μέριμνα λαμβάνεται για τα μέλη του διοικητικού συμβουλίου της Κεντρικής Ένωσης Δήμων που έχουν την ιδιότητα της παραγράφου 1 του παρόντος χορηγείται από την υπηρεσία της οργανικής τους θέσης ειδική άδεια εξήντα (60) ημερών κατ' έτος επιπλέον της κανονικής και με την πρόσθετη προϋπόθεση ότι δεν είναι δήμαρχοι ή αντιδήμαρχοι ή πρόεδροι δημοτικών συμβουλίων. Με τις ίδιες προϋποθέσεις, χορηγείται ειδική άδεια μέχρι τριάντα (30) εργάσιμες ημέρες, κατ' έτος, επιπλέον της κανονικής τους άδειας, στους προέδρους των Περιφερειακών Ενώσεων Δήμων, καθώς και στους προέδρους των Συνδέσμων Δήμων.

Ειδική άδεια εξήντα (60) ημερών λαμβάνουν, επίσης, και οι πρόεδροι των δημοτικών κοινοτήτων και τριάντα (30) ημερών οι πρόεδροι ή οι εκπρόσωποι των τοπικών κοινοτήτων. Η ειδική άδεια των εξήντα (60) και τριάντα (30) ημερών μπορεί να χορηγείται και τμηματικά σε εργάσιμες ημέρες και ώρες μετά από σχετική αίτηση του αιρετού. Η άδεια αυτή χορηγείται υποχρεωτικά από την υπηρεσία του αιρετού και το χρονικό διάστημα χρήσης της θεωρείται πραγματικός χρόνος υπηρεσίας για όλα τα υπαλληλικά, εργασιακά και ασφαλιστικά δικαιώματα που απορρέουν.

Οι παραπάνω ρυθμίσεις εφαρμόζονται και για όσους είναι ιατροί του Ε.Σ.Υ., μέλη Δ.Ε.Π Πανεπιστημίων και Ε.Π.Τ.Ε.Ι., περιλαμβανομένων και του ειδικού και επιστημονικού προσωπικού, καθώς και για αναπληρωτές καθηγητές μέσης εκπαίδευσης και δικηγόρους με σχέση έμμισθης εντολής. Δημόσιοι υπάλληλοι και υπάλληλοι των φορέων του δημόσιου τομέα με οποιαδήποτε σχέση εργασίας και εάν υπηρετούν, εκλεγόμενοι δήμαρχοι, δημοτικοί σύμβουλοι, καθώς και πρόεδροι δημοτικών και τοπικών κοινοτήτων ή εκπρόσωποι τοπικών κοινοτήτων, διαρκούς της θητείας τους, δεν μετατίθενται ούτε αποσπώνται εκτός των διοικητικών ορίων του δήμου στον οποίο έχουν εκλεγεί. Οι υπάλληλοι αυτοί, εφόσον υπηρετούν στα διοικητικά όρια άλλου δήμου, μετά

από αίτησή τους μετατίθενται ή αποσπώνται εκεί, όπου έχουν εκλεγεί. Σε περίπτωση που δεν υπάρχει αντίστοιχη υπηρεσία ή θέση, μετατίθενται ή αποσπώνται στην πλησιέστερη υπηρεσία προς το δήμο όπου εξελέγησαν.

■ Ως προς τη συμμετοχή και το ρόλο τους στα συλλογικά όργανα του δήμου

Τα δικαιώματα και οι υποχρεώσεις των δημοτικών συμβούλων ορίζονται με σαφήνεια στα άρθρα 68-70 του Ν 3852/2010. Συγκεκριμένα:

Οι Δημοτικοί Σύμβουλοι έχουν υποχρέωση να μετέχουν σε όλες τις συνεδριάσεις του δημοτικού συμβουλίου και να ενημερώνουν, σε περίπτωση απουσίας τους, τον Πρόεδρο. Έχουν υποχρέωση να μετέχουν σε όλα τα όργανα και τις επιτροπές, στις οποίες τούς έχει εκλέξει το συμβούλιο, και να εκτελούν τα καθήκοντα που τούς έχουν ανατεθεί με επιμέλεια.

Σε περίπτωση που απουσιάζουν αδικαιολόγητα σε τρεις συνεχείς συνεδριάσεις, μπορεί να επιβληθεί, σύμφωνα με τη διαδικασία του άρθρου 234 του Ν 3852/2010, η πειθαρχική ποινή της αργίας και σε περίπτωση υποτροπής μπορεί να επιβληθεί η ποινή της έκπτωσης.

Σύμβουλος που επιθυμεί να μην εκτελεί τις υποχρεώσεις για διάστημα που υπερβαίνει τις 30 ημέρες, πρέπει να έχει σύμφωνη γνώμη του δημοτικού συμβουλίου. Αν δεν εκτελεί τις υποχρεώσεις του, για διάστημα που υπερβαίνει τους τρεις (3) συνεχείς μήνες, χωρίς την άδεια του συμβουλίου μπορεί να επιβληθεί, σύμφωνα με τη διαδικασία του άρθρου 234 του Ν 3852/2010, η πειθαρχική ποινή της έκπτωσης με απόφαση του Ελεγκτή Νομιμότητας. Για το λόγο αυτό, ο πρόεδρος του δημοτικού συμβουλίου υποχρεούται να ενημερώνει γραπτώς τον Ελεγκτή Νομιμότητας για κάθε περίπτωση αδικαιολόγητης απουσίας συμβούλου σε τρεις συνεχείς συνεδριάσεις, καθώς και σε κάθε περίπτωση μη εκτέλεσης των υποχρεώσεων συμβούλου για διάστημα μεγαλύτερο από τρεις (3) συνεχείς μήνες. Η παράλειψη αυτής της υποχρέωσης από τον πρόεδρο του δημοτικού συμβουλίου αποτελεί σοβαρή παράβαση καθήκοντος.

Κατά τη συμμετοχή τους στο δημοτικό συμβούλιο και στις επιτροπές του, οι δημοτικοί σύμβουλοι έχουν την υποχρέωση να εκφράζουν τη γνώμη τους και τη ψήφο τους με απόλυτη ελευθερία, αποβλέποντας πάντοτε στην εξυπηρέτηση του συμφέροντος του συνόλου των δημοτών και κατοίκων του δήμου. Μεριμνούν, κατά την άσκηση των καθηκόντων τους για την τήρηση των αρχών της νομιμότητας, της διαφάνειας, της αποδοτικότητας και της χρηστής διοίκησης.

Τα μέλη του δημοτικού συμβουλίου ανήκουν σε Δημοτικές Παρατάξεις, ανάλογα με το συνδυασμό με τον οποίο έχουν εκλεγεί. Επικεφαλής της δημοτικής παράταξης είναι ο σύμβουλος που ήταν υποψήφιος δήμαρχος. Μέλος του δημοτικού συμβουλίου μπορεί, με γραπτή δήλωση του προς το προεδρείο, να ανεξαρτητοποιηθεί από τη δημοτική παράταξη, με την οποία έχει εκλεγεί. Εάν η δημοτική παράταξη έχει τουλάχιστον τρία (3) μέλη, με αιτιολογημένη απόφαση και με πλειοψηφία των δύο τρίτων (2/3) αυτών, είναι δυνατόν να διαγραφεί σύμβουλος, ο οποίος είναι μέλος της.

Το μέλος του δημοτικού συμβουλίου που ανεξαρτητοποιήθηκε ή διαγράφηκε από την παράταξή του δεν μπορεί να ενταχθεί σε άλλη παράταξη και δεν μπορεί να εξακολουθήσει να είναι μέλος του προεδρείου ή της Οικονομικής Επιτροπής ή της Επιτροπής Ποιότητας Ζωής, όπου εκλέχτηκε ως μέλος της παράταξης από την οποία ανεξαρτητοποιήθηκε ή διαγράφηκε, καθώς και να ορισθεί ή να παραμείνει αντιδήμαρχος κατά τη διάρκεια της θητείας του. Είναι δυνατή όμως η επανένταξή του στην παράταξη από την οποία ανεξαρτητοποιήθηκε ή διαγράφηκε, εφόσον τούτο γίνει δεκτό από τα δύο τρίτα (2/3) των μελών, προκειμένου για παρατάξεις που έχουν τουλάχιστον τρία (3) μέλη και από όλα τα μέλη, προκειμένου για παρατάξεις με λιγότερα από τρία (3) μέλη.

Έχουν το δικαίωμα και την υποχρέωση να εκτελούν την αποστολή τους, έχοντας στη διάθεσή τους τον ανάλογο χρόνο, τις υπηρεσίες και τα μέσα υποστήριξης, καθώς και τους ανάλογους οικονομικούς πόρους, ώστε να διασφαλίζεται η απρόσκοπτη εκπλήρωση της λαϊκής εντολής.

Μεριμνούν, κατά την άσκηση των καθηκόντων τους, για την τήρηση των αρχών της νομιμότητας, της διαφάνειας, της αποδοτικότητας και της χρηστής διοίκησης στους οργανισμούς όπου υπηρετούν, ενώ απέχουν υποχρεωτικά από τη συζήτηση και τη λήψη αποφάσεων, που σχετίζονται άμεσα με τα ιδιωτικά τους συμφέροντα ή με τα συμφέροντα συγγενών τους έως το δεύτερο βαθμό εξ αίματος ή εξ αγχιστείας.

Κάθε δημοτικός σύμβουλος μπορεί να ζητά από το Δήμαρχο, την Οικονομική Επιτροπή και την Επιτροπή Ποιότητας Ζωής πληροφορίες και συγκεκριμένα στοιχεία, που είναι χρήσιμα για την άσκηση των καθηκόντων του. Ο δήμαρχος οφείλει να παρέχει τις πληροφορίες εντός μηνός.

Τέλος, κατά το άρθρο 70, οι δημοτικοί σύμβουλοι έχουν την υποχρέωση να συμμετέχουν σε επιτροπές του δημοτικού συμβουλίου οι οποίες συγκροτούνται, με τον εσωτερικό κανονισμό λειτουργίας του, για την επεξεργασία και εισήγηση θεμάτων αρμοδιότητάς του. Στις επιτροπές αυτές, προεδρεύει δημοτικός σύμβουλος που ορίζεται από την απόφαση συγκρότησης της επιτρο-

πής.. Σε αυτές μετέχουν οι σύμβουλοι, που προτείνονται από όλες τις δημοτικές παρατάξεις του δημοτικού συμβουλίου.

Παράλληλα, θεσπίζεται και μια σειρά από δικαιώματα και υποχρεώσεις που απορρέουν από την ανάληψη εκτελεστικής φύσης αρμοδιοτήτων. Τέτοιες αρμοδιότητες αφορούν τον ορισμό δημοτικών συμβούλων ως αντιδημάρχων, προέδρων των δημοτικών συμβουλίων, συμμετοχή των δημοτικών συμβούλων σε διοικητικής φύσης όργανα του Δήμου. Τέτοια διοικητικής φύσης εκτελεστικά καθήκοντα απορρέουν από:

■ την εκλογή μέλους του δημοτικού συμβουλίου ως προέδρου του

Πρόεδρος του δημοτικού συμβουλίου εκλέγεται την 1η και 3η χρονιά της δημοτικής θητείας με διαδικασία που περιγράφεται στο νόμο. Ο Πρόεδρος υποδεικνύεται από την πλειοψηφία, ο Αντιπρόεδρος από τη μείζονα μειοψηφία και ο Γραμματέας από τις λοιπές παρατάξεις του Δ.Σ. Αν ο πρόεδρος απουσιάζει ή κωλύεται, τον αναπληρώνει ο αντιπρόεδρος. Αν απουσιάζει ή κωλύεται και ο αντιπρόεδρος, ασκεί τα καθήκοντα του προέδρου όποιος από τους παρόντες συμβούλους του επιτυχόντος συνδυασμού έχει εκλεγεί με τις περισσότερες ψήφους και, σε περίπτωση ισοψηφίας, όποιος είναι γραμμένος πρώτος στην απόφαση του δικαστηρίου..

■ τον ορισμό μελών του δημοτικού συμβούλου ως αντιδημάρχων

Ο θεσμός του αντιδημάρχου, ως οργάνου που επικουρεί το δήμαρχο στην άσκηση των καθηκόντων του, προσαρμόζεται στις ιδιαίτερες ανάγκες των νέων δήμων. Οι Αντιδήμαρχοι ορίζονται από το Δήμαρχο, εκ των συμβούλων της πλειοψηφίας. Ο αριθμός είναι ανάλογος με τον πληθυσμό του δήμου. Στην περίπτωση των νησιωτικών δήμων, λαμβάνεται ως κριτήριο και ο αριθμός των δημοτικών ενοτήτων. Η ιδιότητά τους είναι ασυμβίβαστη με την ιδιότητα Προέδρου Δημοτικού Συμβουλίου. Η ανάκληση του διορισμού τους πριν τη λήξη της θητείας τους, γίνεται με ειδικά αιτιολογημένη απόφαση του Δημάρχου.

Η θητεία των αντιδημάρχων είναι, πλέον, τουλάχιστον δυόμιση έτη κατ' αντιστοιχία με τη θητεία των μελών της Οικονομικής Επιτροπής και της Επιτροπής Ποιότητας Ζωής, στις οποίες οι αρμόδιοι αντιδήμαρχοι είναι πρόεδροι, προκειμένου να υπάρχει συνέχεια και αποτελεσματικότητα στο έργο του δήμου. Οι Αντιδήμαρχοι, εκτός των καθ' ύλην αρμοδιοτήτων που μεταβιβάζει σε αυτούς ο δήμαρχος, μεταξύ των οποίων περιλαμβάνονται οπωσδήποτε και οι αρμοδιότητες για θέματα διαφάνειας και ηλεκτρονικής διακυβέρνησης, ασκούν και τις ακόλουθες κατά τόπον αρμοδιότητες:

- Έχουν την ευθύνη της λειτουργίας των δημοτικών υπηρεσιών που είναι εγκατεστημένες στη δημοτική ενότητα.
- Παρακολουθούν την εξέλιξη των έργων και των εργασιών που εκτελούνται στη δημοτική ενότητα.
- Μεριμνούν για την καλή κατάσταση και λειτουργία του εξοπλισμού που βρίσκεται στη δημοτική ενότητα.
- Υπογράφουν με εξουσιοδότηση του δημάρχου, βεβαιώσεις, πιστοποιητικά και λοιπά διοικητικά έγγραφα που εκδίδονται από τις δημοτικές υπηρεσίες που λειτουργούν στα όρια της δημοτικής ενότητας.
- Συνεργάζονται με τους προέδρους των τοπικών και δημοτικών κοινοτήτων και τους εκπροσώπους των τοπικών κοινοτήτων για την επίλυση των προβλημάτων τους.
- Ασκούν κάθε άλλη αρμοδιότητα που μπορεί να τους μεταβιβάζει με απόφασή του ο δήμαρχος, που αφορά τη δημοτική ενότητα.

Εκτός των γενικών υποχρεώσεων επισημαίνεται η νέα υποχρέωση ετήσιας δήλωσης περιουσιακής κατάστασης (όπως και τα μέλη των επιτροπών Οικονομικών και Ποιότητας Ζωής) και δημοσίευσή της στην ιστοσελίδα του Δήμου, η υποχρέωση ανακοίνωσης προσωπικών συμφερόντων τους που έχουν σχέση με το δήμο, η υποχρέωση απάντησης εγγράφως ή προφορικά σε ερωτήματα μελών του Δημοτικού Συμβουλίου εντός 30 ημερών από την υποβολή τους.

Ο Δήμαρχος και οι Αντιδήμαρχοι υποχρεούνται να κατοικούν στο Δήμο, όπου έχουν εκλεγεί. Απαγορεύεται η απουσία αυτών από τα καθήκοντά τους άνω των τριάντα (30) ημερών, ετησίως, χωρίς άδεια του Δ.Σ. Παρέχεται όμως η δυνατότητα, για εξαιρετούς λόγους και με απόφαση του Δ.Σ., απουσίας έως τρεις (3) μήνες το χρόνο.

- την εκλογή μελών του δημοτικού συμβουλίου, ως μελών της οικονομικής επιτροπής και της επιτροπής ποιότητας ζωής

Με το άρθρο 72 του Ν 3852/2010, η Δημορχιακή Επιτροπή μετονομάζεται σε Οικονομική και αναβαθμίζεται ως προς τις λειτουργίες οικονομικού ελέγχου και τακτικής παρακολούθησης της υλοποίησης του προϋπολογισμού. Η οικονομική επιτροπή είναι όργανο παρακολούθησης και ελέγχου της οικονομικής λειτουργίας του δήμου, καθώς έχει ευρείες αρμοδιότητες που σχετίζονται με τη σύνταξη του προϋπολογισμού του δήμου, τον έλεγχο της υλοποίησης του προϋπολογισμού και την υποβολή, ανά τρίμηνο, έκθεσης προς το δημοτικό συμβούλιο, στην οποία παρουσιάζεται η κατάσταση των εσόδων και εξόδων του δήμου, τον προέλεγχο του απολογισμού, την κατάρτιση των όρων, τη σύν-

ταξη των διακηρύξεων τη διεξαγωγή και κατακύρωση όλων των διαγωνισμών, την εισήγηση προς το δημοτικό συμβούλιο την επιβολή τελών, δικαιωμάτων και εισφορών, την εισήγηση στο δημοτικό συμβούλιο του ετήσιου σχεδίου διαχείρισης και αξιοποίησης της περιουσίας του δήμου και πολλές άλλες συμβουλευτικές και αποφασιστικές αρμοδιότητες που αναφέρονται στο άρθρο 72 του Ν. 3852/2010. Η έκθεση αυτή, στην οποία καταχωρούνται και τυχόν παρατηρήσεις της μειοψηφίας, δημοσιεύεται υποχρεωτικά στην ιστοσελίδα του δήμου..

Με το άρθρο 73, συστήνεται στους δήμους άνω των δέκα χιλιάδων (10.000) κατοίκων η Επιτροπή Ποιότητας Ζωής, ως ένα νέο αποφασιστικό και εισηγητικό όργανο, με σημαντικές αρμοδιότητες σε θέματα ποιότητας ζωής, καθώς και σε θέματα πολεοδομικού και περιβαλλοντικού χαρακτήρα. Στην αρμοδιότητα της Επιτροπής Ποιότητας Ζωής εντάσσονται και όλες οι αρμοδιότητες που είχε η δημαρχιακή επιτροπή, σχετικά με την αδειοδότηση των καταστημάτων υγειονομικού ενδιαφέροντος και λοιπών εγκαταστάσεων, πλην αυτών που άπτονται της αρμοδιότητας του συμβουλίου της δημοτικής κοινότητας, διότι τα ανωτέρω θέματα σχετίζονται άμεσα με την ποιότητα ζωής των πόλεων και την προστασία του περιβάλλοντος. Με τη συγκρότηση της Επιτροπής αυτής, ένας κρίσιμος και διαρκώς αναπτυσσόμενος τομέας δημοτικής πολιτικής -όπως είναι τα ζητήματα περιβαλλοντικής προστασίας και ιδιαίτερα τα πολεοδομικά και χωροταξικά- γίνεται αντικείμενο ενός συλλογικού και αντιπροσωπευτικού οργάνου περισσότερο ευέλικτου από το πολυπληθές Δημοτικό Συμβούλιο.

Η ανάδειξη των μελών των δύο αυτών επιτροπών γίνεται, όπως ορίζει το άρθρο 74 του Ν 3852/2010. Η Οικονομική Επιτροπή και η Επιτροπή Ποιότητας Ζωής αποτελούνται από το δήμαρχο ή τον οριζόμενο από αυτόν αντιδήμαρχο ως πρόεδρο και από έξι (6) μέλη, αν το συμβούλιο έχει έως και είκοσι επτά (27) μέλη, οκτώ (8) μέλη, αν το συμβούλιο έχει έως και σαράντα πέντε (45) μέλη, και δέκα (10) μέλη, αν το συμβούλιο έχει πάνω από σαράντα πέντε (45) μέλη. Δύο (2) μέλη στις επταμελείς, τρία (3) μέλη στις εννεαμελείς και τέσσερα (4) μέλη στις ενδεκαμελείς επιτροπές εκλέγονται από τις δημοτικές παρατάξεις της μειοψηφίας. Το δημοτικό συμβούλιο, μετά την εκλογή του προεδρείου, κατά τις ημερομηνίες που ορίζονται στην παρ. 1 του άρθρου 64 του παρόντος και κατά τη διάρκεια της ίδιας συνεδρίασης, εκλέγει μεταξύ των μελών του με μυστική ψηφοφορία τα μέλη της Οικονομικής Επιτροπής και της Επιτροπής Ποιότητας Ζωής.

Ως προς τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις, που απορρέουν από την συμ-

μετοχή των αιρετών οργάνων στις παραπάνω επιτροπές, εφαρμόζονται οι αντίστοιχες διατάξεις με αυτές που ισχύουν για το δημοτικό συμβούλιο.

■ συμμετοχή αιρετών στα όργανα ενδοδημοτικής αποκέντρωσης

Με το Πρόγραμμα «Καλλικράτης» ενισχύεται σημαντικά ο θεσμός της δημοτικής αποκέντρωσης. Εκτός από το θεσμό του τοπικού αντιδημάρχου συγκροτούνται συμβούλια δημοτικών κοινοτήτων στα σημερινά τοπικά διαμερίσματα και σε δήμους άνω των 2.000 κατοίκων που συνενώνονται με γνώμονα την ενδυνάμωση της δημοτικής αποκέντρωσης με την παροχή νέων και ουσιαστικών αρμοδιοτήτων. Στα σημερινά τοπικά διαμερίσματα, κάτω των 2000 κατοίκων, συγκροτούνται συμβούλια τοπικών κοινοτήτων με ενισχυμένες αρμοδιότητες και οικονομικούς πόρους.

Θεσπίζεται, επίσης, συμμετοχή των προέδρων τους στα δημοτικά συμβούλια με ψήφο, όποτε αποφασίζεται ζήτημα που αφορά άμεσα την κοινότητά τους. Με τον τρόπο αυτό, διασφαλίζεται τόσο η μέριμνα για τα ιδιαίτερα τοπικά συμφέροντα του δήμου που συνενώνεται ή της νομαρχίας που καταργείται, όσο και η εκ του σύνεγγυς διεύθυνση σημαντικών υπηρεσιών που βρίσκονται σήμερα εκεί.

Τα αιρετά όργανα των νέων θεσμών ενδοδημοτικής αποκέντρωσης είναι:

■ **Ο Πρόεδρος συμβουλίου δημοτικής κοινότητας:** Την πρώτη Κυριακή της έναρξης της δημοτικής περιόδου και την πρώτη Κυριακή του μηνός Φεβρουαρίου του τρίτου έτους αυτής, το συμβούλιο της δημοτικής κοινότητας συνέρχεται, ύστερα από πρόσκληση του συμβούλου του επιτυχόντος συνδυασμού, που έχει εκλεγεί με τις περισσότερες ψήφους και σε περίπτωση ισοψηφίας εκείνου που είναι γραμμένος πρώτος κατά σειρά στην απόφαση του δικαστηρίου και εκλέγει με φανερή ψηφοφορία τον πρόεδρο και τον αντιπρόεδρό του. Τον πρόεδρο του συμβουλίου της δημοτικής κοινότητας αναπληρώνει ο αντιπρόεδρος του συμβουλίου σε όλα τα καθήκοντά του, όταν αυτός απουσιάζει ή κωλύεται. Στον πρόεδρο του συμβουλίου της δημοτικής κοινότητας παρέχονται από το δήμο έξοδα κίνησης που ορίζονται με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης, μετά από γνώμη της Κεντρικής Ένωσης Δήμων.

■ **Ο Πρόεδρος συμβουλίου και εκπρόσωπος τοπικής κοινότητας:** Πρόεδρος του συμβουλίου τοπικής κοινότητας ή εκπρόσωπος τοπικής κοινότητας είναι ο υποψήφιος του πλειοψηφίσαντος συνδυασμού στην τοπική κοι-

νότητα που έχει λάβει τους περισσότερους σταυρούς προτίμησης και, σε περίπτωση ισοψηφίας, αυτός που είναι γραμμένος πρώτος στην απόφαση της ανακήρυξης. Ο πρόεδρος του συμβουλίου της τοπικής κοινότητας είναι μέλος του τοπικού συμβουλίου και προεδρεύει στις συνεδριάσεις του. Ο πρόεδρος του συμβουλίου της τοπικής κοινότητας και ο εκπρόσωπος της τοπικής κοινότητας μετέχει στις συνεδριάσεις του δημοτικού συμβουλίου με δικαίωμα ψήφου, όταν στην ημερήσια διάταξη περιλαμβάνεται θέμα που αφορά ειδικά την αντίστοιχη τοπική κοινότητα.

Στον πρόεδρο του συμβουλίου της τοπικής κοινότητας και στον εκπρόσωπο τοπικής κοινότητας παρέχονται από το δήμο έξοδα κίνησης, που ορίζονται με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης, μετά από γνώμη της Κεντρικής Ένωσης Δήμων. Ο πρόεδρος του συμβουλίου της δημοτικής κοινότητας, μεταξύ άλλων, ασκεί και τις εξής αρμοδιότητες: α) Εκπροσωπεί το συμβούλιο της δημοτικής κοινότητας, β) Ασκεί κάθε αρμοδιότητα που του ανατίθεται από τον δήμαρχο. Μεταφέρει και παρουσιάζει στον δήμαρχο και στα άλλα αρμόδια όργανα του δήμου τα προβλήματα της κοινότητας, συνεργάζεται με τον δήμαρχο, τους αντιδημάρχους και τις αρμόδιες δημοτικές υπηρεσίες, προκειμένου να προετοιμάσει κάθε θέμα που θα συζητηθεί στο συμβούλιο της δημοτικής κοινότητας, παρακολουθεί την προώθηση από το δήμο των θεμάτων που αναφέρονται στις αποφάσεις του συμβουλίου που έχουν σταλεί σε αυτόν. Συμμετέχει στις συνεδριάσεις του δημοτικού συμβουλίου, στις οποίες καλείται υποχρεωτικά με δικαίωμα ψήφου, όταν στην ημερήσια διάταξη περιλαμβάνεται θέμα που αφορά ειδικά την αντίστοιχη δημοτική κοινότητα, γ) Εκτελεί τις αποφάσεις του συμβουλίου που λαμβάνονται, σύμφωνα με τις διατάξεις του επόμενου άρθρου, δ) Ενεργεί πληρωμές από την πάγια προκαταβολή, που συνιστάται κατά τις σχετικές διατάξεις.

■ **Το συμβούλιο της δημοτικής κοινότητας** ασκεί τις ακόλουθες αρμοδιότητες στα όρια της δημοτικής κοινότητας: α) αποφασίζει για την προέγκριση ίδρυσης ή εγκατάστασης καταστημάτων, επιχειρήσεων και λοιπών δραστηριοτήτων, σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία, β) αποφασίζει για τη χορήγηση της άδειας λειτουργίας μουσικής, γ) προτείνει τους χώρους λειτουργίας των λαϊκών αγορών, τις θέσεις όπου επιτρέπεται η άσκηση υπαίθριου στίσιμου εμπορίου, η λειτουργία εμποροπανηγύρεων, χριστουγεννιάτικων αγορών και γενικά οι υπαίθριες εμπορικές δραστηριότητες. Οι αποφάσεις του συμβουλίου της δημοτικής κοινότητας, για τις περιπτώσεις αυτές, λαμβάνον-

ται με την απόλυτη πλειοψηφία των μελών του και αποστέλλονται στην Επιτροπή Ποιότητας Ζωής, προκειμένου να διαμορφώσει την εισήγησή της προς το δημοτικό συμβούλιο για την έκδοση των προβλεπόμενων σχετικών τοπικών κανονιστικών αποφάσεων.

Το συμβούλιο της δημοτικής κοινότητας εκφράζει γνώμες και διατυπώνει προτάσεις, είτε με δική του πρωτοβουλία είτε κατόπιν παραπομπής, από τα αρμόδια όργανα του δήμου, σχετικά με τα ακόλουθα θέματα: α) τις υπηρεσιακές μονάδες του δήμου για τις οποίες συντρέχουν δυνατότητες λειτουργίας τους στη δημοτική κοινότητα με κριτήριο ότι θα συμβάλλουν στην καλύτερη εξυπηρέτηση των δημοτών και στην ανάπτυξη της περιοχής, β) την αξιοποίηση των ακινήτων του δήμου που βρίσκονται στην περιοχή της δημοτικής κοινότητας, γ) την πολεοδομική ανάπτυξη και ανάπλαση της περιοχής, δ) τη συντήρηση των δημοτικών οδών, τη συντήρηση, καθαριότητα και λειτουργία των πλατειών, δημοτικών αλσών, κήπων, υπαίθριων χώρων αναψυχής και γενικά όλων των κοινόχρηστων και κοινωφελών χώρων της περιοχής της δημοτικής κοινότητας, ε) την κυκλοφορία και τη συγκοινωνία της περιοχής της δημοτικής κοινότητας, στ) την εκτέλεση νέων έργων, τη συντήρηση και λειτουργία των έργων που έχουν εκτελεστεί, ζ) την προστασία του φυσικού και πολιτιστικού περιβάλλοντος, την αναβάθμιση της αισθητικής περιοχών, καθώς και για την καθαριότητα αυτών, η) την προστασία της δημόσιας υγείας και την προστασία των κατοίκων από την ηχορύπανση, θ) την περιουλλογή και εν γένει τη μέριμνα για τα αδέσποτα ζώα, ι) τη διοργάνωση πολιτιστικών εκδηλώσεων και γενικότερα την ανάπτυξη της περιοχής της δημοτικής κοινότητας σε πολιτιστικά, πνευματικά, κοινωνικά θέματα, ια) τη μέριμνα για την υγεία, την πρόνοια και την παροχή κοινωνικών υπηρεσιών και γενικά τη φροντίδα ώστε η λειτουργία και ανάπτυξη της περιοχής της δημοτικής κοινότητας να αποβλέπει στην καλύτερη εξυπηρέτηση των κατοίκων της, ιβ) την εύρυθμη λειτουργία των δημοτικών ιδρυμάτων, δημοτικών νομικών προσώπων, εκπαιδευτικών ιδρυμάτων, δημοτικών επιχειρήσεων και γενικότερα των παρεχόμενων υπηρεσιών στην περιφέρεια της δημοτικής κοινότητας, ιγ) την τροποποίηση των ορίων της δημοτικής κοινότητας, ιδ) την εξέταση γενικών ή ειδικών προβλημάτων που αφορούν τους κατοίκους και την περιφέρεια της δημοτικής κοινότητας ιδίως αστέγων και ευπαθών ομάδων του πληθυσμού της περιοχής της, ιε) την αξιοποίηση των τοπικών πόρων της περιοχής της δημοτικής κοινότητας.

Οι αποφάσεις των συμβουλίων των δημοτικών κοινότητων δημοσιεύονται, σύμφωνα με τις διατάξεις για τη δημοσίευση των αποφάσεων του δημοτικού

συμβουλίου. Ο πρόεδρος του συμβουλίου της δημοτικής κοινότητας μέσα σε οκτώ (8) ημέρες από τη συνεδρίαση διαβιβάζει στο δήμαρχο απόσπασμα των πρακτικών του συμβουλίου, το οποίο περιλαμβάνει κάθε απόφαση του συμβουλίου χωριστά, μαζί με αντίγραφο του αποδεικτικού δημοσίευσης. Οι αποφάσεις των συμβουλίων των δημοτικών κοινοτήτων είναι εκτελεστές από τη δημοσίευσή τους, σύμφωνα με τα ανωτέρω. Και για τις πράξεις των συμβουλίων των δημοτικών κοινοτήτων ισχύουν οι διατάξεις περί ελέγχου νομιμότητας και εποπτείας που ισχύουν και για τις αποφάσεις όλων των μονοπρόσωπων ή συλλογικών οργάνων των ΟΤΑ.

Ο δήμαρχος και το δημοτικό συμβούλιο, με απόφαση, που δημοσιεύεται σε μία (1) τουλάχιστον ημερήσια ή εβδομαδιαία εφημερίδα και στην ιστοσελίδα του δήμου, μπορούν να μεταβιβάζουν αρμοδιότητές τους, αντίστοιχα, στους προέδρους και στα συμβούλια των δημοτικών κοινοτήτων, που ασκούνται εντός των ορίων της συγκεκριμένης δημοτικής κοινότητας.

■ Ο πρόεδρος της τοπικής κοινότητας ή ο εκπρόσωπος ασκεί τις ακόλουθες αρμοδιότητες:

α) μεριμνά για την καλή κατάσταση του δικτύου εσωτερικής και αγροτικής οδοποιίας της τοπικής κοινότητας, εποπτεύοντας τις εργασίες συντήρησης και υποβάλλοντας προς την τεχνική υπηρεσία δια του αρμόδιου αντιδήμαρχου, σχετικό υπόμνημα όπου αναγράφεται το είδος των εργασιών, ο τόπος και ο χρόνος που έγιναν αυτές, β) μεριμνά για την καθαριότητα των κοινόχρηστων χώρων και συνεργάζεται με την αρμόδια υπηρεσία του δήμου για την καλή τήρηση αυτής, γ) λαμβάνει μέτρα για την άμεση αποκατάσταση των ζημιών επείγοντος χαρακτήρα στα δίκτυα ύδρευσης και αποχέτευσης και σε εξαιρετικές περιπτώσεις αναθέτει την εκτέλεση των εργασιών αποκατάστασης ζημιών μικρής κλίμακας, εάν από την καθυστέρηση αποκατάστασης δημιουργείται άμεσος κίνδυνος για την επαρκή υδροδότηση της τοπικής κοινότητας, ενημερώνοντας εγγράφως για το λόγο αυτόν τον αρμόδιο αντιδήμαρχο ή τον πρόεδρο της ΔΕΥΑ, δ) μεριμνά για την αποκατάσταση ζημιών και την καλή λειτουργία του δικτύου δημοτικού φωτισμού και συνεργάζεται γι' αυτό με την αρμόδια υπηρεσία του δήμου, ε) μεριμνά για την καλή κατάσταση και την ασφάλεια των εγκαταστάσεων των παιδικών χαρών και συνεργάζεται με τον υπεύθυνο λειτουργίας των παιδικών χαρών του δήμου, στ) μεριμνά για την εύρυθμη λειτουργία, τη συντήρηση και την ευταξία του κοιμητηρίου της τοπικής κοινότητας, προεγκρίνει την κατασκευή οικογενειακών τάφων και λοιπών ταφικών μνημείων και εκδίδει τις άδειες ταφής, παράτασης ταφής και ανακο-

μιδής οστών, ζ) καταγράφει τα μέσα και το ανθρώπινο δυναμικό που μπορούν να συμβάλλουν στην αντιμετώπιση φυσικών καταστροφών και είναι υπεύθυνος της ομάδας πυρασφάλειας της τοπικής κοινότητας. Για την κατάρτιση του σχεδίου πρόληψης πυρκαγιών και άλλων φυσικών καταστροφών συνεργάζεται με τα αρμόδια όργανα του δήμου ενώ κατά τη διάρκεια επιχειρήσεων αντιμετώπισης πυρκαγιών ή φυσικών καταστροφών τίθεται στη διάθεση των αρμοδίων αρχών, η) είναι υπεύθυνος για την προστασία της δημοτικής περιουσίας στα όρια της τοπικής κοινότητας και έχει καθήκον να αναφέρει αμελλητί στο δήμαρχο ή στον αρμόδιο αντιδήμαρχο ζημιές ή προσβολές των ιδιοκτησιακών δικαιωμάτων του δήμου, θ) εισηγείται στο τοπικό συμβούλιο θέματα της αρμοδιότητάς του και εκτελεί τις αποφάσεις του τοπικού συμβουλίου, ι) ενεργεί πληρωμές από την πάγια προκαταβολή, που συνιστάται κατά τις σχετικές διατάξεις.

■ Το συμβούλιο στα όρια της τοπικής κοινότητας ασκεί τις ακόλουθες αρμοδιότητες:

Διατυπώνει γνώμη στο δημοτικό συμβούλιο για: α) τον ορισμό των υπηρεσιακών μονάδων του δήμου που υπάρχει ανάγκη να λειτουργήσουν στην Περιφέρειά του, β) την αξιοποίηση των ακινήτων του δήμου, που βρίσκονται στην τοπική κοινότητα, γ) την πολεοδομική ανάπτυξη και ανάπλαση της περιοχής, δ) τον τρόπο διάθεσης των βοσκήσιμων εκτάσεων που βρίσκονται στην περιφέρεια της τοπικής κοινότητας, ε) την εκμίσθωση χωρίς δημοπρασία δημοτικών δασικών εκτάσεων, που βρίσκονται στην περιφέρεια της τοπικής κοινότητας, στ) για την εκποίηση, εκμίσθωση, δωρεάν παραχώρηση χρήσης, ανταλλαγή και δωρεά, περιουσιακών στοιχείων του δήμου που βρίσκονται στα όρια της τοπικής κοινότητας.

Προτείνει στην Επιτροπή Ποιότητας Ζωής: α) τους χώρους λειτουργίας των λαϊκών αγορών και τις θέσεις που επιτρέπεται η άσκηση υπαίθριου στάσιμου εμπορίου, η λειτουργία των εμποροπανηγύρεων, των χριστουγεννιάτικων αγορών και γενικά των υπαίθριων εμπορικών δραστηριοτήτων στην Περειφέρειά του, β) τους χώρους στάθμευσης οχημάτων. Με αιτιολογημένη απόφασή του, που λαμβάνεται με την απόλυτη πλειοψηφία των μελών του, εισηγείται στο δημοτικό συμβούλιο, όταν ληφθεί από αυτό σχετική απόφαση, για τη χορήγηση χρηματικών βοηθημάτων και ειδών διαβίωσης ή περίθαλψης σε οικονομικά αδύνατους κατοίκους και πολύτεκνους, καθώς και τη μείωση δημοτικών φόρων ή τελών ή απαλλαγή από αυτούς για τα προβλεπόμενα από τις ισχύουσες διατάξεις πρόσωπα, καθώς και τα πρόσωπα που χρήζουν «βοήθειας στο

σπίτι» και «διοικητικής βοήθειας». Η αποδοχή κληροδοτήματος, κληρονομιάς ή δωρεάς, η οποία διατίθεται ρητά και αποκλειστικά για τοπική κοινότητα, γίνεται από την Οικονομική Επιτροπή μετά από σύμφωνη γνώμη του οικείου συμβουλίου.

Το δημοτικό συμβούλιο, στην αρχή κάθε δημοτικής περιόδου, με απόφασή του, που λαμβάνεται με την απόλυτη πλειοψηφία του συνόλου των μελών του, μπορεί να αναθέτει στα συμβούλια τοπικών κοινοτήτων την άσκηση και άλλων αρμοδιοτήτων, εκτός από: α) την έκδοση κανονιστικών πράξεων, β) την επιβολή φόρων, τελών και δικαιωμάτων, γ) τη σύναψη δανείων, δ) τη σύσταση και λειτουργία δημοτικών ιδρυμάτων και λοιπών δημοτικών νομικών προσώπων, καθώς και για την εκλογή των μελών των συλλογικών οργάνων που τα διοικούν και ε) τις αποφάσεις που κατά ειδικές διατάξεις λαμβάνονται με ειδική πλειοψηφία των μελών του δημοτικού συμβουλίου. Η απόφαση αυτή αναρτάται στην ιστοσελίδα του δήμου και δημοσιεύεται σε μία (1) τουλάχιστον εφημερίδα του νομού.

Αν, για οποιονδήποτε λόγο, το συμβούλιο της τοπικής κοινότητας δεν ασκεί τις παραπάνω αρμοδιότητες, τότε τις ασκεί ο δήμος με τα αρμόδια όργανά του. Σχετική διαπιστωτική πράξη εκδίδει το δημοτικό συμβούλιο, μετά από σχετική εισήγηση του κατά τόπο αρμόδιου αντιδημάρχου.

Στις τοπικές κοινότητες, στις οποίες εκλέγεται τοπικός εκπρόσωπος αυτός ασκεί και τις αρμοδιότητες του συμβουλίου της τοπικής κοινότητας.

Με απόφαση του δημάρχου, μετά από εισήγηση της εκτελεστικής επιτροπής, ορίζονται υπάλληλοι του δήμου για τη γραμματειακή εξυπηρέτηση των συμβουλίων των τοπικών κοινοτήτων, του εκπροσώπου της τοπικής κοινότητας, τη στελέχωση των υπηρεσιών του δήμου που εδρεύουν σε τοπικές κοινότητες, καθώς και για την παροχή «διοικητικής βοήθειας» των κατοίκων και διατίθενται κατάλληλοι χώροι και εξοπλισμός για τις ανάγκες της τοπικής κοινότητας.

Ο πρόεδρος της τοπικής κοινότητας διαβιβάζει, μέσα σε δέκα (10) ημέρες από τη συνεδρίαση, στο δήμαρχο απόσπασμα των πρακτικών του συμβουλίου, το οποίο περιλαμβάνει κάθε απόφαση του συμβουλίου χωριστά, μαζί με αντίγραφο του αποδεικτικού δημοσίευσης.

Ο αναπτυξιακός ρόλος των δημοτικών συμβούλων

Με το Πρόγραμμα «Καλλικράτης», αποδίδεται στους νέους δήμους μια σειρά από αρμοδιότητες που προηγουμένως ασκούσαν από τις νομαρχιακές αυτοδιοικήσεις σε κρίσιμους τομείς, όπως το περιβάλλον και η ποιότητα ζωής, η υγεία, η παιδεία, ο πολιτισμός και ο αθλητισμός, η αγροτική ανάπτυξη, η κτηνοτροφία και η αλιεία. Προδιαγράφεται έτσι ένας νέος ρόλος των νέων δήμων στην τοπική ανάπτυξη. Ο ρόλος των αιρετών οργάνων των δήμων είναι λοιπόν κομβικός, καθώς αποτελούν όχι μόνο το θεσμικό ιμάντα για την άρθρωση των αναπτυξιακών επιλογών των επιμέρους χωρικών ενότητων του νέου δήμου, στο πλαίσιο της διαμόρφωσης των βασικών αναπτυξιακών πολιτικών, αλλά κυρίως το βασικό εκφραστή και θεμελιωτή του αναπτυξιακού οράματος της περιοχής. Η τοπική ανάπτυξη είναι μια διαδικασία που απαιτεί ισχυρή ηγεσία για την παρακίνηση του ενδογενούς αναπτυξιακού δυναμικού, την ευαισθητοποίηση, τη διαμόρφωση και επικοινωνία ενός σαφούς και ολοκληρωμένου αναπτυξιακού οράματος για την περιοχή.

Η πρωτοβουλία για την ανάληψη ενός τέτοιου αναπτυξιακού ρόλου στην τοπική κοινωνία μπορεί να προέλθει από πολλούς διαφορετικούς πολιτικούς, οικονομικούς και κοινωνικούς φορείς, όπως τοπικά επιμελητήρια και αντιπροσωπευτικές επαγγελματικές οργανώσεις, επιχειρήσεις και ομάδες πολιτών. Σε κάθε όμως περίπτωση, ο ρόλος των δημοτικών συμβούλων είναι κομβικός, καθώς, λόγω της ιδιότητας και της πολιτικής επιρροής τους, είναι σε προνομιακή θέση να συνθέσουν τις επιμέρους πρωτοβουλίες και τα αιτήματα σε ένα συνολικό αναπτυξιακό πρόγραμμα. Ποιες όμως είναι οι αναγκαίες προϋποθέσεις για την ανάληψη και αποτελεσματική εκπλήρωση ενός τέτοιου σύνθετου αναπτυξιακού ρόλου στην τοπική κοινωνία;

Από τη διεθνή και εγχώρια εμπειρία, αναδεικνύεται ότι σε μεγάλο βαθμό η ικανότητα των τοπικών αιρετών οργάνων να αναλάβουν μια τέτοια κρίσιμη αναπτυξιακή λειτουργία εξαρτάται εν πολλοίς από τους εξής παράγοντες:

■ Τη γνώση και την ικανότητα συστηματική ανάλυσης των τοπικών αναπτυξιακών δυνατοτήτων και κυρίως των αδύναμων σημείων που δυσχεραίνουν την αναπτυξιακή προοπτική σε τοπικό επίπεδο. Αυτό προϋποθέτει τη συστηματική εξοικείωση με τα βασικά ποιοτικά χαρακτηριστικά και τους ποσοτικούς δείκτες που σχετίζονται με την υφιστάμενη κατάσταση της περιοχής σε βασικές υποδομές που σχετίζονται με την τοπική ανάπτυξη και την ποιότητα ζωής των κατοίκων, την ποιότητα του τοπικού ανθρώπινου δυναμικού, το γενικό επιχειρηματικό κλίμα της περιοχής που επηρεάζουν την αναπτυξιακή προοπτική του δήμου. Ενδεικτικά, τέτοιες κρίσιμες πληροφορίες και στοιχεία μπορεί να είναι:

Αναπτυξιακοί παράγοντες	Βασικοί δείκτες
Τοπική οικονομία	Ποσοστά ανεργίας, τομείς οικονομικής δραστηριότητας, εισοδηματικές κατηγορίες πληθυσμού, ίδρυση νέων επιχειρήσεων, αριθμός προβληματικών επιχειρήσεων, τιμές ακινήτων
Πληθυσμιακά χαρακτηριστικά	Μέγεθος πληθυσμού και σύνθεσή του σε κάθε δημοτική ενότητα, ηλικιακά χαρακτηριστικά και τάσεις, μορφωτικό επίπεδο
Υποδομές	Χρήσεις γης, κτιριακός εξοπλισμός, οικοδομική δραστηριότητα, παλαιότητα και ανάγκες των βασικών υποδομών, ποιότητα αέρα, υδάτων διαχείριση απορριμμάτων
Ποιότητα ζωής	Δημόσιες υπηρεσίες, ποιότητα κατοικιών, ανάγκες σε δημόσιους χώρους και πράσινο, κοινωνικές υποδομές και ανάγκες, εγκληματικότητα

Η κατανόηση των συγκριτικών πλεονεκτημάτων και μειονεκτημάτων της περιοχής είναι απαραίτητη, καθώς διευκολύνει σε μεγάλο βαθμό την ένταξη των τοπικών αυτών αναπτυξιακών χαρακτηριστικών σε ένα ευρύτερο πλαίσιο. Πώς εντάσσεται η τοπική οικονομία στο ευρύτερο περιφερειακό και εθνικό οικονομικό και επιχειρηματικό περιβάλλον; Το στοιχείο αυτό είναι αναγκαίο, καθώς τα τελευταία χρόνια οι τοπικές αρχές είναι αντιμέτωπες με έναν έντονο ανταγωνισμό και πολιτική πίεση, ως προς την προσέλκυση επενδύσεων, τη βελτίωση του επιχειρηματικού κλίματος, τη δημιουργία ή τη διατήρηση των θέσεων εργασίας. Η ανάλυση και συγκριτική αποτίμηση των παραπάνω στοιχείων αποτελεί βασική λοιπόν προϋπόθεση για την συνεργασία και συνέρ-

γεια με άλλους όμορους ΟΤΑ και την Περιφέρεια για την προώθηση του τοπικού αναπτυξιακού προγράμματος.

Οι παραπάνω παράγοντες συνθέτουν την αναπτυξιακή εικόνα της περιοχής και αποτελούν τη βάση για τη διαμόρφωση ενός συνολικού αναπτυξιακού οράματος που θα στηρίζεται στην συγκριτική ανάλυση και αποτίμηση των συγκριτικών πλεονεκτημάτων και μειονεκτημάτων της περιοχής και την εξειδίκευσή του σε επιμέρους στόχους, δράσεις και μέτρα. Η διαδικασία αυτή είναι μια πολιτική λειτουργία που απαιτεί την ευρεία συνεργασία με τους τοπικούς αναπτυξιακούς φορείς.

Το Πρόγραμμα «Καλλικράτης» παρέχει ισχυρά θεσμικά κίνητρα για τη διευκόλυνση της αναπτυξιακής λειτουργίας και την ενίσχυση του αντίστοιχου ρόλου των αιρετών οργάνων. Με το θεσμό του Συμπαραστάτη του Πολίτη και της Επιχείρησης παρέχεται η δυνατότητα εκτίμησης όχι μόνο του επιπέδου λειτουργίας των δημοτικών υπηρεσιών αλλά και συναγωγής συμπερασμάτων, ως προς τις ανάγκες των πολιτών και των επιχειρήσεων. Πέραν λοιπόν του κρίσιμου ελεγκτικού και διαμεσολαβητικού ρόλου του εν λόγω θεσμού, μπορεί να αξιοποιηθεί και σαν πολύτιμη πηγή πληροφόρησης για κρίσιμα ζητήματα που σχετίζονται με την αναπτυξιακή αυτή λειτουργία.

Ο Συμπαραστάτης του Πολίτη και της Επιχείρησης είναι ένας νέος θεσμός που εισάγεται για πρώτη φορά στην Ελλάδα σε όλους τους δήμους άνω των είκοσι χιλιάδων (20.000) κατοίκων. Αποτελεί μονοπρόσωπο όργανο που επιλέγεται με απόφαση του δημοτικού συμβουλίου με αυξημένη πλειοψηφία των δύο τρίτων (2/3) του συνόλου των μελών του δημοτικού συμβουλίου, κατόπιν προκηρύξεως που δημοσιεύεται στην ιστοσελίδα του δήμου. Πρέπει να είναι πρόσωπο εγγεγραμμένου κύρους και εμπειρίας (βλ. άρθρο 77, Ν. 3852/2010). Η θητεία του Συμπαραστάτη ακολουθεί τη θητεία των δημοτικών αρχών.

Ο Συμπαραστάτης υποστηρίζεται διοικητικά από τις υπηρεσίες του δήμου, δέχεται καταγγελίες άμεσα θιγόμενων πολιτών και επιχειρήσεων για κακοδιοίκηση των υπηρεσιών του δήμου, των νομικών του προσώπων και των επιχειρήσεων του και διαμεσολαβεί, προκειμένου να επιλυθούν τα σχετικά προβλήματα, ενώ είναι υποχρεωμένος να απαντά, εγγράφως ή ηλεκτρονικά, εντός τριάντα (30) ημερών στους ενδιαφερόμενους. Συντάσσει ετήσια έκθεση, την οποία παρουσιάζει σε ειδική δημόσια συνεδρίαση του δημοτικού συμβουλίου, για τον απολογισμό της δημοτικής αρχής. Μπορεί επίσης να προβαίνει στη διατύπωση προτάσεων βελτίωσης της δημοτικής διοίκησης και των σχέσεων της με το κοινό, τόσο στο πλαίσιο της ετήσιας έκθεσής του, όσο και

επ' ευκαιρία σημαντικών προβλημάτων κακοδιοίκησης που ο ίδιος εντοπίζει. Στην τελευταία αυτή περίπτωση, οι ειδικές προτάσεις του Συμπαραστάτη υποβάλλονται στο δήμαρχο και κοινοποιούνται στο δημοτικό συμβούλιο και στο Γενικό Γραμματέα του δήμου.

Ωστόσο, το σημαντικότερο θεσμικό κίνητρο που παρέχει το Πρόγραμμα «Καλλικράτης» για την ενίσχυση της αναπτυξιακής λειτουργίας των αιρετών οργάνων του Δήμου είναι η **Δημοτική Επιτροπή Διαβούλευσης**. Η Επιτροπή αυτή είναι επίσης ένας πολύ σημαντικός θεσμός που εισάγεται για πρώτη φορά στη χώρα μας με στόχο τη δημιουργία ενός σταθερού πλαισίου συνεργασίας των δημοτικών αρχών με τους τοπικούς αναπτυξιακούς φορείς και τους πολίτες, με στόχο την από κοινού ανταλλαγή απόψεων, πληροφοριών αλλά κυρίως την από κοινού διαμόρφωση των βασικών αναπτυξιακών στόχων της περιοχής.

Ο θεσμός αυτός συγκροτείται υποχρεωτικά στους δήμους με πληθυσμό μεγαλύτερο από δέκα χιλιάδες (10.000) κατοίκους. Επίσης, συγκροτείται, με απόφαση του δημοτικού συμβουλίου, η οποία λαμβάνεται με πλειοψηφία των δύο τρίτων (2/3) των μελών του και εκδίδεται εντός δύο (2) μηνών από την εγκατάσταση των δημοτικών αρχών. Η διάρκεια της θητείας της Δημοτικής Επιτροπής Διαβούλευσης δεν υπερβαίνει τα δύο μισά έτη. Δημοτική Επιτροπή Διαβούλευσης μπορεί να συγκροτηθεί και σε μικρότερους δήμους, με απόφαση του δημοτικού συμβουλίου. Η Δημοτική Επιτροπή Διαβούλευσης αποτελείται από εκπροσώπους των φορέων της τοπικής κοινωνίας, όπως:

- των τοπικών εμπορικών και επαγγελματικών συλλόγων και οργανώσεων
- των επιστημονικών συλλόγων και φορέων
- των τοπικών οργανώσεων εργαζομένων και εργοδοτών
- των εργαζομένων στο δήμο και τα νομικά του πρόσωπα
- των ενώσεων και συλλόγων γονέων
- των αθλητικών και πολιτιστικών συλλόγων και φορέων
- των εθελοντικών οργανώσεων και κινήσεων πολιτών
- άλλων οργανώσεων και φορέων της κοινωνίας των πολιτών
- εκπρόσωποι των τοπικών συμβουλίων νέων και
- δημότες.

Ο συνολικός αριθμός των μελών της Δημοτικής Επιτροπής Διαβούλευσης, συμπεριλαμβανομένου του προέδρου, μπορεί να είναι από είκοσι πέντε (25) έως πενήντα (50) μέλη. Σε ποσοστό ένα τρίτο (1/3) του συνολικού αριθμού των μελών εκπροσώπων φορέων ορίζονται επιπλέον μέλη, μετά από κλήρωση, δημότες εγγεγραμμένοι στους εκλογικούς καταλόγους καθώς και όσοι είναι

εγγεγραμμένοι στους ειδικούς εκλογικούς καταλόγους. Στη Δημοτική Επιτροπή Διαβούλευσης προεδρεύει ο δήμαρχος ή ο αντιδήμαρχος που ορίζει ο δήμαρχος με απόφασή του. Στις συνεδριάσεις της Επιτροπής, καλούνται κατά περίπτωση και συμμετέχουν χωρίς δικαίωμα ψήφου και εκπρόσωποι αρμόδιων κρατικών αρχών, των τοπικών οργανώσεων πολιτικών κομμάτων, καθώς και οι επικεφαλής των δημοτικών παρατάξεων που εκπροσωπούνται στο δημοτικό συμβούλιο.

Η Δημοτική Επιτροπή Διαβούλευσης είναι όργανο με συμβουλευτικές αρμοδιότητες:

- Γνωμοδοτεί στο δημοτικό συμβούλιο σχετικά με τα αναπτυξιακά προγράμματα και τα προγράμματα δράσης (δεν ανεβαίνει η ακόλουθη σειρά) του δήμου, το επιχειρησιακό πρόγραμμα και το τεχνικό πρόγραμμα του δήμου.

- Γνωμοδοτεί για θέματα γενικότερου τοπικού ενδιαφέροντος, που παραπέμπονται σε αυτήν από το δημοτικό συμβούλιο ή το δήμαρχο.

- Εξετάζει τα τοπικά προβλήματα και τις αναπτυξιακές δυνατότητες του δήμου και διατυπώνει γνώμη για την επίλυση των προβλημάτων και την αξιοποίηση των δυνατοτήτων αυτών.

- Δύνатаι να διατυπώνει παρατηρήσεις επί του περιεχομένου των κανονιστικού χαρακτήρα αποφάσεων οι οποίες εκδίδονται, σύμφωνα με το άρθρο 79 του Κ.Δ.Κ.. Η διατύπωση γνώμης από τη Δημοτική Επιτροπή Διαβούλευσης δεν αποκλείει την παράλληλη ηλεκτρονική διαβούλευση με τους πολίτες, μέσω διαδικτύου. Οι προτάσεις της ηλεκτρονικής διαβούλευσης συγκεντρώνονται και συστηματοποιούνται από τις αρμόδιες υπηρεσίες του δήμου και παρουσιάζονται από τον πρόεδρο της δημοτικής επιτροπής διαβούλευσης κατά την αντίστοιχη συνεδρίασή της.

Η Δημοτική Επιτροπή Διαβούλευσης συνεδριάζει δημόσια, μετά από πρόσκληση του προέδρου της, υποχρεωτικά μια φορά το χρόνο, πριν από τη σύνταξη των προσχεδίων του προϋπολογισμού και του ετήσιου προγράμματος δράσης και τουλάχιστον μία φορά κάθε τρεις (3) μήνες για άλλα θέματα που εισάγονται προς συζήτηση.

- Τη **συμβολή στη διαμόρφωση ενός ολοκληρωμένου στρατηγικού προγραμματισμού** που θα εξειδικεύει τους παραπάνω γενικούς στόχους σε επιμέρους δράσεις και στόχους. Οι διαδικασίες διαμόρφωσης και υλοποίησης επιχειρησιακού σχεδίου του δήμου, του μεσοχρόνιου, ετήσιου και πενταετούς προγράμματος δράσης αποτελούν κρίσιμες λειτουργίες προς την κατεύ-

θυνση αυτή. Το επιχειρησιακό πρόγραμμα καλύπτει το σύνολο των δράσεων τοπικής ανάπτυξης, καθώς και της οργάνωσης των υπηρεσιών των δήμων.

Στο επιχειρησιακό πρόγραμμα καθορίζονται οι στρατηγικοί στόχοι, οι προτεραιότητες της τοπικής ανάπτυξης, καθώς και η οργάνωση των υπηρεσιών των δήμων και των νομικών τους προσώπων, με παράλληλη εξειδίκευση των δράσεων της τετραετίας για την επίτευξη των στόχων αυτών. Συμπεριλαμβάνει όλες τις δράσεις των δημοτικών ή κοινοτικών επιχειρήσεων, των νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου και των δημοτικών ή κοινοτικών ιδρυμάτων τους.

Το επιχειρησιακό πρόγραμμα κάθε δήμου εκπονείται με τη συμμετοχή όλων των εμπλεκόμενων, όπως των αιρετών. Αιρετά όργανα αποτελούν το Δημοτικό Συμβούλιο, επιτροπές του δημοτικού συμβουλίου, αντιδήμαρχοι, μέλη των διοικητικών συμβουλίων των επιχειρήσεων, πρόεδροι τοπικών και δημοτικών κοινοτήτων, υπηρεσιακά στελέχη του δήμου, τοπικοί φορείς και ομάδες δημοτών με σημαντικό βαθμό συμβολής στην τοπική ανάπτυξη ή/και στη λειτουργία του ΟΤΑ, φορείς του διοικητικού συστήματος της χώρας που εμπλέκονται στον αναπτυξιακό προγραμματισμό.

Στο πλαίσιο αυτό, οι δημοτικοί σύμβουλοι, ως αιρετά όργανα, καλούνται να εκπληρώσουν μια ζωτική λειτουργία για την αποτελεσματική λειτουργία των νέου αυτού θεσμού διαβούλευσης με τους κοινωνικούς εταίρους. Είναι αυτοί που, λόγω της ιδιαίτερης δημοκρατικής νομιμοποίησης που διαθέτουν, καλούνται να κατευθύνουν την από κοινού διαμόρφωση του αναπτυξιακού οράματος και των επιμέρους στόχων, μέτρων και δράσεων, να συντονίσουν τις επιμέρους προσπάθειες και να μεταδώσουν το όραμα αυτό στο σύνολο της τοπικής κοινωνίας. Η διαδικασία αυτή απαιτεί κυρίως:

- την προσπάθεια εξισορρόπησης των επιμέρους αιτημάτων με τους αντίστοιχους διαθέσιμους πόρους του Δήμου.
- το συντονισμό και την ευθυγράμμιση της τοπικής αναπτυξιακής προσπάθειας με τους αντίστοιχους στόχους που τίθενται σε περιφερειακό και εθνικό επίπεδο
- την ευαισθητοποίηση του κοινού
- το διαρκή έλεγχο και τη συστηματική προσπάθεια ενσωμάτωσης όλων των επιμέρους δράσεων του Δήμου στο συνολικό αναπτυξιακό προγραμματισμό καθώς και το συντονισμό με άλλες τομεακές πολιτικές του δήμου.

Ο κοινωνικός ρόλος των δημοτικών συμβούλων

Με το Πρόγραμμα «Καλλικράτης», διαμορφώνεται ένα νέο πλαίσιο οργάνωσης και λειτουργίας της κοινωνικής πολιτικής σε τοπικό επίπεδο. Οι νέες αρμοδιότητες που μεταβιβάζονται στους δήμους, στον κρίσιμο αυτό τομέα, ενδυναμώνουν το ρόλο των νέων δήμων στην δύσκολη αυτή οικονομική συγκυρία αλλά και θέτουν νέες προκλήσεις για το ρόλο των αιρετών οργάνων. Τέτοιες αρμοδιότητες είναι:

- 7.** Η εφαρμογή προγραμμάτων εμβολιασμών και η διενέργειά τους.
- 8.** Η τήρηση κανόνων υγιεινής των δημόσιων και ιδιωτικών σχολείων.
- 9.** Η χορήγηση άδειας ίδρυσης και λειτουργίας ιδρυμάτων παιδικής πρόνοιας σε ιδιώτες, καθώς και σε συλλόγους ή σωματεία, που επιδιώκουν φιλανθρωπικούς σκοπούς.
- 10.** Η άσκηση ελέγχου και εποπτείας στα ιδρύματα παιδικής προστασίας ιδιωτικού δικαίου (ιδιωτικοί παιδικοί σταθμοί) και η ευθύνη λειτουργίας των παιδικών εξοχών.
- 11.** Η εποπτεία επί των φιλανθρωπικών σωματείων και ιδρυμάτων, καθώς και η έγκριση του προϋπολογισμού τους, η παρακολούθηση και ο έλεγχος των επιχορηγήσεων, που δίδονται σε νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου με κοινωνικές σκοπούς.
- 12.** Η οικονομική ενίσχυση αυτοστεγαζόμενων, η μίσθωση ακινήτων, η ρύθμιση διαφορών θεμάτων κοινωνικής κατοικίας και η επιβολή κυρώσεων για παραβάσεις της οικείας νομοθεσίας.
- 13.** Ο διορισμός μελών διοικητικών συμβουλίων, η εποπτεία και η ρύθμιση θεμάτων λειτουργίας ιδρυμάτων προστασίας και αγωγής οικογένειας του παιδιού (όπως Κέντρων Παιδικής Μέριμνας, Παιδικών Σταθμών, Παιδικών Εξοχών, παραρτημάτων ΠΙΚΠΑ και ΚΕΠΕΠ).
- 14.** Ο ορισμός ιατρών προς εξέταση επαγγελματιών και εργαζομένων σε καταστήματα υγειονομικού ενδιαφέροντος για τη χορήγηση σε αυτούς βιβλίων υγείας.

15. Η χορήγηση της Κάρτας Αναπηρίας, μετά από σχετική γνωμοδότηση της αρμόδιας Επιτροπής Πιστοποίησης Αναπηρίας.

16. Η έκδοση πιστοποιητικών οικονομικής αδυναμίας.

17. Η καταβολή επιδομάτων σε τυφλούς, κωφάλαλους, ανασφάλιστους παραπληγικούς, τετραπληγικούς και ακρωτηριασμένους, διανοητικά καθυστερημένους, ανίκανους προς εργασία, υποφέροντες από εγκεφαλική παράλυση (σπαστικούς), απροστάτευτους ανήλικους, υποφέροντες από αιμολυτική αναιμία και βαριά ανάπηρους, καθώς και σε λοιπά άτομα δικαιούμενα παροχής κοινωνικής προστασίας, σύμφωνα με τις διατάξεις του ν.δ. 57/1973 (ΦΕΚ 149 Α'), της σχετικής νομοθεσίας, καθώς και των οικείων κανονιστικών ρυθμίσεων.

18. Η δωρεάν παραχώρηση της χρήσης οικημάτων λόγω απορίας ή για άλλους σοβαρούς λόγους.

19. Η αναγνώριση δικαιούχων στεγαστικής συνδρομής.

20. Η υλοποίηση:

α) προγραμμάτων δημόσιας υγιεινής που οργανώνονται από το Υπουργείο Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης ή από άλλα Υπουργεία, το κόστος των οποίων βαρύνει απευθείας τον προϋπολογισμό του αντίστοιχου Υπουργείου,
β) εκτάκτων προγραμμάτων δημόσιας υγείας, τα οποία εκτελούνται με έκτακτη χρηματοδότηση,

γ) προγραμμάτων δημόσιας υγείας που χρηματοδοτούνται από πόρους της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

21. Η έκδοση αποφάσεων παροχής κοινωνικής προστασίας.

22. Η χορήγηση άδειας ίδρυσης και λειτουργίας δημοτικών και ιδιωτικών παιδικών ή βρεφονηπιακών σταθμών.

23. Η χορήγηση αδειών διενέργειας λαχειοφόρων αγορών, εράνων και φιλανθρωπικών αγορών.

24. Η έκδοση τοπικών υγειονομικών διατάξεων και η λήψη μέτρων σε θέματα δημόσιας υγιεινής.

25. Η πληροφόρηση των δημοτών για θέματα δημόσιας υγείας.

26. Η χορήγηση άδειας λειτουργίας ιδιωτικών επιχειρήσεων περιθάλψης ηλικιωμένων ή ατόμων, που πάσχουν ανάτα από κινητική αναπηρία.

27. Η επιβολή κυρώσεων σε ιατρούς, οι οποίοι πωλούν φάρμακα χωρίς άδεια, καθώς και σε βάρος ιατρών και φαρμακοποιών για κατοχή ή πώληση δειγμάτων φαρμάκων.

28. Η οργάνωση αυτοτελώς ή σε συνεργασία με τις αντίστοιχες περιφερειακές υπηρεσίες ειδικών προγραμμάτων για την προστασία και προαγωγή της Δημόσιας Υγείας στην περιοχή αρμοδιότητάς τους, κατά τις ρυθμίσεις της παρ. 7

του άρθρου 14 του ν. 3172/2003 (ΦΕΚ 197 Α').

29. Η εφαρμογή προγραμμάτων για την καταπολέμηση λοιμωδών και παρασιτικών νοσημάτων ζώων.

30. Η επιβολή ή άρση υγειονομικών μέτρων, λόγω εμφάνισης βαριάς επιζωοτίας για την έκδοση πιστοποιητικών προς μεταφορά ζώων.

31. Ο ορισμός ελεγκτή γιατρού Ο.Γ.Α. για τα Ν.Π.Δ.Δ. του νομού.

32. Ο ορισμός μελών του Διοικητικού Συμβουλίου των Ταμείων Πρόνοιας και Προστασίας Πολυτέκνων, από το δήμο όπου εδρεύουν τα ταμεία.

33. Η εφαρμογή, οργάνωση και εποπτεία της τεχνητής σπερματέγχυσης και του συγχρονισμού του οίστρου των ζώων.

34. Η παροχή γνώματευσης από τον αρμόδιο κτηνίατρο για υγειονομική καταλληλότητα των ζώων όταν πρόκειται για πλανόδια έκθεση ζώων».

Τα αυξανόμενα αιτήματα των τοπικών κοινωνιών στους τομείς της μέριμνας, της προστασίας των ηλικιωμένων, της ενίσχυσης της οικογένειας, της υποστήριξης των ατόμων με ειδικές ανάγκες και κυρίως της αντιμετώπισης των φαινομένων που σχετίζονται με τον κοινωνικό αποκλεισμό και την περιθωριοποίηση ευάλωτων κοινωνικών ομάδων, όπως οι μετανάστες, διαμορφώνουν ένα νέο πλαίσιο απαιτήσεων προς τους αιρετούς εκπροσώπους της τοπικής κοινωνίας. Οι τελευταίοι καλούνται να αναλάβουν πρωτοβουλίες ενίσχυσης των κοινωνικών υποδομών και καλύτερης αντιμετώπισης των καίριων αυτών προβλημάτων. Όπως και στον αναπτυξιακό ρόλο, απαιτείται λοιπόν η ενίσχυση της δυνατότητας άντλησης και επεξεργασίας κρίσιμων πληροφοριών σχετικά με το επίπεδο των κοινωνικών υποδομών που λειτουργούν στο Δήμο, είτε αυτές ανήκουν στις υπηρεσίες τους είτε σε άλλους κρατικούς ή κοινωνικούς φορείς. Δεδομένου του κατακερματισμού των κοινωνικών υπηρεσιών σε τοπικό επίπεδο, μια από τις καίριες προκλήσεις των αιρετών οργάνων είναι, μέσω της γνώσης των τοπικών συνθηκών και προβλημάτων που διαθέτουν, να συμβάλλουν στον καλύτερο συντονισμό των διακριτών και διάσπαρτων μονάδων που παρέχουν κοινωνικές υπηρεσίες στα γεωγραφικά όρια των δήμων τους, καθώς και στο σχεδιασμό και στην υλοποίηση νέων υπηρεσιών και προγραμμάτων που ανταποκρίνονται καλύτερα στα διαρκώς μεταβαλλόμενα αιτήματα των ευπαθών κοινωνικών ομάδων του πληθυσμού.

Στην κατεύθυνση αυτή, συμβάλλει αποφασιστικά τόσο ο θεσμός της Επιτροπής Δημοτικής Διαβούλευσης και η λειτουργία των νέων θεσμών ενδοδημοτικής αποκέντρωσης που περιγράφηκαν στην πρώτη ενότητα όσο και ο νέος θεσμός του Συμβουλίου Ένταξης Μεταναστών. Με το άρθρο 78, σε κάθε

δήμο συγκροτείται και λειτουργεί, με απόφαση του δημοτικού συμβουλίου, Συμβούλιο Ένταξης Μεταναστών ως συμβουλευτικό όργανο του δήμου για την ενίσχυση της ένταξης των μεταναστών στην τοπική κοινωνία. Τα Συμβούλια Ένταξης Μεταναστών αποτελούνται από πέντε (5) έως έντεκα (11) μέλη, τα οποία ορίζονται από το οικείο δημοτικό συμβούλιο. Ως μέλη, ορίζονται δημοτικοί σύμβουλοι, εκπρόσωποι φορέων μεταναστών, εφόσον η έδρα αυτών ή το παράρτημα βρίσκονται εντός των διοικητικών ορίων του οικείου δήμου, ή εκπρόσωποι που επιλέγονται από την κοινότητα των μεταναστών που κατοικούν μόνιμα στον οικείο δήμο, σύμφωνα με τους όρους που προβλέπει σχετικός κανονισμός, που εκδίδει με απόφασή του το οικείο δημοτικό συμβούλιο, καθώς και εκπρόσωποι κοινωνικών φορέων οι οποίοι αναπτύσσουν, εντός της διοικητικής περιφέρειας του οικείου δήμου, δράση σχετική με τα προβλήματα των μεταναστών.

Με την ίδια απόφαση, ορίζεται πρόεδρος στο Συμβούλιο Ένταξης Μεταναστών ένας εκ των δημοτικών συμβούλων μελών του. Στα παραπάνω συμβούλια, ορίζονται υποχρεωτικά ως μέλη αλλοδαποί δημοτικοί σύμβουλοι που έχουν τυχόν εκλεγεί. Η συμμετοχή στα ανωτέρω συμβούλια είναι τιμητική και άμισθη. Έργο των Συμβουλίων Ένταξης Μεταναστών είναι η καταγραφή και η διερεύνηση προβλημάτων που αντιμετωπίζουν οι μετανάστες, που κατοικούν μόνιμα στην Περιφέρεια του οικείου δήμου -ως προς την ένταξή τους στην τοπική κοινωνία, την επαφή τους με δημόσιες αρχές ή τη δημοτική αρχή- η υποβολή εισηγήσεων προς το δημοτικό συμβούλιο για την ανάπτυξη τοπικών δράσεων προώθησης της ομαλής κοινωνικής ένταξης των μεταναστών και, εν γένει, την επίλυση των προβλημάτων που αυτοί αντιμετωπίζουν, ιδίως μέσω της οργάνωσης συμβουλευτικών υπηρεσιών από τις δημοτικές υπηρεσίες, καθώς και τη διοργάνωση, σε συνεργασία με τον οικείο δήμο, εκδηλώσεων ευαισθητοποίησης και ενίσχυσης της κοινωνικής συνοχής του τοπικού πληθυσμού.

Με τον τρόπο αυτό, το νέο νομοθετικό πλαίσιο του Προγράμματος «Καλλικράτης» συμβάλλει αποφασιστικά στη μείωση του σοβαρού ελλείμματος θεσμών και πρακτικών τοπικής διακυβέρνησης, στον τομέα της κοινωνικής πολιτικής και της κοινωνικής ενσωμάτωσης. Ο ρόλος των αιρετών οργάνων στους κρίσιμους αυτούς τομείς είναι σημαντικός καθώς αποτελούν τον κύριο θεσμικό ιμάντα σύνδεσης των βασικών προτιμήσεων της τοπικής κοινωνίας με τη λειτουργία των νέων δημοτικών αρχών. Είναι αυτοί που ασχολούνται και προγραμματίζουν τα θέματα διοίκησης του δήμου και έχουν κεντρικό ρόλο στην καθοδήγηση της προσπάθειας και στην ένταξη της στις γενικότερες πρωτοβουλίες για καλύτερη κοινωνική διοίκηση και μεγαλύτερη αποτελεσματικότητα.

